

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
та завдання для самостійної роботи з дисципліни
ПРАВОВИЙ СТАТУС ІНОЗЕМЦІВ
для слухачів – іноземців підготовчого відділення

Одеса 2010

Методичні вказівки та завдання для самостійної роботи з дисципліни «Правовий статус іноземців» для слухачів – іноземців підготовчого відділення.

Укладачі:

Ст. викладачі кафедри довузівської підготовки Воронєжцева А.А.,
Костяєва О.Є., Одеса, ОДЕКУ, 2010. – с. укр. мова.

Передмова

Запропоновані методичні вказівки призначені для слухачів-іноземців, що навчаються у вищих навчальних закладах, і спрямовані на інформування іноземців з питань нормативно-правового забезпечення їх перебування на території України.

Вказівки підготовлені на базі основних положень Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» від 04.02. 1994 р. і допоможуть отримати теоретичні знання щодо правил перетинання кордону України, проїзду через її територію, правил перебування на території України.

Отриманні знання можуть бути використані на практиці при проходженні офіційних процедур та оформленні відповідних документів.

Запропоновані методичні вказівки можуть бути використані не тільки для самостійної роботи, але й для аудиторної роботи під керівництвом викладача.

Заняття 1

Тема: Загальні положення Закону України «Про правовий статус іноземців» від 04.02.1994 р.

Завдання 1. Прочитайте слова, словосполучення. Значення незнайомих слів знайдіть у словнику.

право, права	судочинство
обов'язок, обов'язки	соціальний стан
особо, особи, осіб (Р.мн.)	майновий стан
громадянство	расова належність
походження	національна належність
референдум	військовий обов'язок
суд	орган, органи державної влади

Завдання 2. Прочитайте статтю 1. ч. I Закону «Про правовий статус іноземців».

Стаття 1. Визначення термінів.

Іноземець – особа, яка не перебуває у громадянстві України і є громадянином (підданим) іншої держави або держав.

Особа без громадянства – особа, яку жодна держава відповідно до свого законодавства не вважає своїм громадянином.

Паспортний документ – національний паспорт або документ, який його замінює.

Завдання 3. Дайте відповіді на запитання.

1. Хто такий іноземець?
2. Яку особу вважають особою без громадянства?
3. Що таке «паспортний документ»?

Завдання 4. Прочитайте уривки з статті 2. ч. I Закону «Про правовий статус іноземців».

Стаття 2. Засади правового статусу іноземців та осіб без громадянства.

Іноземці та особи без громадянства мають ті ж права і свободи та виконують ті ж обов'язки, що і громадяни України, якщо інше не передбачено Конституцією (888-09), цим та іншими законами України, а також міжнародними договорами України.

Іноземці та особи без громадянства є рівними перед законом незалежно від походження, соціального і майнового стану, расової та національної належності, статі, мови, ставлення до релігії, роду і характеру занять, інших обставин.

Іноземці та особи без громадянства зобов'язані поважати та дотримуватися Конституції і законів України, шанувати традиції та звичаї народу України.

Завдання 5. Знайдіть у тексті відповіді на питання:

1. Які права, свободи і обов'язки мають іноземці?
2. Чи всі іноземці є рівними перед законом?
3. Що повинні поважати і чого дотримуватися іноземці?

Завдання 6. Прочитайте статтю 22. ч. I Закону «Про правовий статус іноземців».

Стаття 22. Захист прав іноземців та осіб без громадянства.

Іноземці та особи без громадянства мають право на звернення до суду та до інших державних органів для захисту їх особистих, майнових та інших прав.

В судочинстві іноземці та особи без громадянства як учасники процесу користуються такими ж процесуальними правами, що й громадяни України.

Завдання 7. Дайте відповіді на питання:

1. Чи мають право іноземці звертатися до суду?
2. Які права вони можуть захищати у судах?

Завдання 8. Прочитайте статтю 23 і 24. ч. I Закону «Про правовий статус іноземців».

Стаття 23. Відношення до виборів та референдумів.

Іноземці та особи без громадянства не можуть обирати і бути обраними до органів державної влади та самоврядування, а також брати участь у референдумах.

Стаття 24. Відношення до загального військового обов'язку.

На іноземців та осіб без громадянства не поширюється загальний військовий обов'язок, вони не проходять військову службу в Збройних Силах України та інших військових формуваннях, створених відповідно до законодавства України.

Завдання 9. Дайте відповіді на питання:

1. Яке відношення мають іноземці до виборів та референдумів?
2. Яке відношення вони мають до загального військового обов'язку?

Заняття 2

Тема: Правила в'їзду в Україну.

Завдання 1. Прочитайте слова і словосполучення. Значення незнайомих слів знайдіть у словнику:

в'їзд \neq виїзд

в'їжджати \neq виїжджати

в'їзна віза

клопотання

клопотання про в'їзд

порушення клопотання про в'їзд

безпека

забезпечення безпеки

охорона громадянського порядку

перетинання державного кордону

митні правила

санітарні норми

посадові особи

дійсний паспортний документ

підроблений, підроблені (документ, -и)

зіпсований, зіпсовані (документ, -и)

Завдання 2. Прочитайте статтю 25 ч. III Закону «Про правовий статус іноземців».

Стаття 25. В'їзд в Україну.

Іноземці та особи без громадянства можуть в'їжджати в Україну за дійсними паспортними документами. При цьому іноземці та особи без громадянства повинні одержати у встановленому порядку в'їзну візу, якщо інше не передбачено законодавством України. (Частина перша статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом N 506-ІУ (506-15) від 06.02.2003).

В'їзд в Україну іноземцю та особі без громадянства не дозволяється:

- в інтересах забезпечення безпеки України або охорони громадського порядку;
- якщо це необхідно для охорони здоров'я, захисту прав і законних інтересів громадян України та інших осіб, які проживають в Україні;
- якщо при порушенні клопотання про в'їзд в Україну він подав про себе завідомо неправдиві відомості або підроблені документи;
- якщо його паспортний документ, віза підроблені, зіпсовані чи не відповідають встановленому зразку або належать іншій особі;
- якщо він у пункті пропуску через державний кордон України порушив правила перетинання державного кордону України, митні правила, санітарні норми чи правила або не виконав законних вимог посадових

- осіб Державної прикордонної служби України, митних та інших органів, що здійснюють контроль на державному кордоні;
- якщо встановлено факти порушення ним законодавства України під час попереднього перебування в Україні.

Завдання 3. Знайдіть відповідь, що найбільш відповідає Закону «Про правовий статус іноземців».

Іноземці можуть в'їжджати в Україну за...

а) національним паспортом;
б) в'їзною візою;
в) за дійсними паспортними документами.

Завдання 4. Дайте відповіді на питання:

1. Яку візу повинні одержати іноземці при в'їзді в Україну?
2. Чи завжди в'їзд до України дозволяється?

Завдання 5. Ще раз уважно прочитайте наведений у Завданні 2 уривок. Випишіть і запам'ятайте, у яких випадках в'їзд до України іноземцю не дозволяється.

Завдання 6. Підготуватися розповісти про правила в'їзду іноземців до України.

Заняття 3

Тема: Правила виїзду іноземців з України і транзитного проїзду через її територію.

Завдання 1. Прочитайте слова і словосполучення. Значення незнайомих слів знайдіть у словнику:

дізнання	обставина, -и
слідство	суперечити (чому?)
попереднє слідство	перешкоджати (чому?)
справа	зобов'язання (перед ким? чим?)
кримінальна справа	транзит
провадження	транзитний проїзд
провадження у справі	транзитна віза
	країна призначення

Завдання 2. Прочитайте дієслова і утворені від них іменники. Незнайомі слова знайдіть у словнику.

відбувати – відбування;
покарати – покарання;
звільнити – звільнення;
припинити – припинення.

Завдання 3. Прочитайте основні положення статті 26 ч. III Закону «Про правовий статус іноземців».

Стаття 26. Виїзд з України.

Іноземці та особи без громадянства виїжджають з України за дійсними паспортними документами.

Виїзд з України іноземцю та особі без громадянства не дозволяється, якщо:

- щодо нього ведеться дізнання чи попереднє слідство або кримінальна справа розглядається судом – до закінчення провадження у справі;
- його засуджено за вчинення злочину – до відбування покарання або звільнення від покарання;
- його виїзд суперечить інтересам забезпечення безпеки України – до припинення обставин, що перешкоджають виїзду.

Виїзд з України іноземця та особи без громадянства може бути відкладено до виконання ним майнових зобов'язань перед фізичними та юридичними особами в Україні.

Завдання 4. Дайте відповіді на питання за текстом.

1. За якими документами іноземці виїжджають з України?
2. Чи завжди виїзд з України іноземцям дозволяється?

Завдання 5. Напишіть 3 основні причини за яких виїзд іноземцям з України не дозволяється.

Завдання 6. Коли виїзд іноземця з України може бути відкладений?

Завдання 7. Прочитайте статтю 27 Закону «Про правовий статус іноземців».

Стаття 27. Транзитний проїзд через територію України.

Транзитний проїзд іноземців та осіб без громадянства через територію України в країну призначення дозволяється за наявності транзитних віз, якщо інше не передбачено законодавством України.

Завдання 8. Розкажіть про правила транзитного проїзду через територію України.

Заняття 4-5

Тема: Відповідальність іноземців.

Завдання 1. Прочитайте слова і словосполучення. Значення незнайомих слів знайдіть у словнику:

підстава, - и	адміністративна	}	відповідальність
відповідальність	кримінальна		
підстава відповідальності	прокурор		
обґрунтовані підстави, рішення	санкція прокурора		
нести відповідальність	пункт		
перебування	пункт перебування		
термін перебування	пункт тимчасового перебування		
порядок перебування	розпорядок		
тимчасове перебування	внутрішній розпорядок		
пересування	регламентований		внутрішній
	розпорядок		
працевлаштування	скорочення		
	скорочення терміну перебування		

Завдання 2. Прочитайте дієслова і похідні від них іменники. Значення незнайомих слів знайдіть у словнику.

ухилитися (від чого?) – ухиляння (від чого?)
скоротити (що?) – скорочення (чого?)
видворяти (кого?) – видворення (кого?)
повідомляти (кого?) - повідомлення (чиє?) прокурора
заборонити (що?) – заборона (чого?) в'їзду
перетинати (що?) кордон – перетинання (чого?) кордону
анулювати (що?) візу – анулювання візи
вилучати (що?) документи – вилучання документів
оскаржувати (що?) рішення – оскаржування (чого?) рішення
відшкодувати (що?) витрати – відшкодування (чого?) витрат

Завдання 3. Прочитайте Статтю 29. ч. IV Закону «Про правовий статус іноземців».

Стаття 29. Підстави відповідальності за правопорушення.

Іноземці та особи без громадянства, які вчинили злочин, адміністративні або інші правопорушення, несуть відповідальність на загальних підставах.

Завдання 4. Поясніть, як ви розумієте слова «нести відповідальність на загальних підставах».

Завдання 5. Прочитайте Статтю 30 ч. IV. Закону «Про правовий статус іноземців».

Стаття 30. Відповідальність за порушення порядку перебування в Україні, транзитного поїзду через її територію.

За порушення іноземцями та особами без громадянства встановленого порядку перебування в Україні, тобто проживання без документів на право проживання в Україні, або проживання за недійсними документами, недотримання встановленого порядку реєстрації або пересування і вибору місця проживання, працевлаштування, ухилення від виїзду після закінчення терміну перебування, а також за недотримання Правил транзитного проїзду через територію України до них застосовуються заходи відповідно до законодавства України.

Завдання 6. Скажіть, за які порушення, пов'язані з порядком перебування в Україні, транзитного проїзду через її територію, іноземці несуть відповідальність.

Завдання 7. Прочитайте Статтю 31 ч. IV Закону «Про правовий статус іноземців».

Стаття 31. Скорочення терміну тимчасового перебування в Україні.

Іноземцю та особі без громадянства, який порушує законодавство України, якщо ці порушення не передбачають адміністративної або кримінальної відповідальності, може бути скорочено визначений йому термін перебування в Україні.

Такий термін може бути також скорочено, якщо в іноземця та особи без громадянства відпали підстави для його подальшого перебування в Україні.

Рішення про скорочення терміну тимчасового перебування іноземця та особи без громадянства в Україні приймається органами внутрішніх справ, Державної прикордонної служби України.

Завдання 8. Дайте відповіді на запитання:

1. У якому разі іноземцю може бути скорочено термін перебування в Україні?
2. Хто приймає рішення про скорочення терміну перебування іноземця в Україні?

Завдання 9. Прочитайте про себе статтю 32 ч. IV Закону «Про правовий статус іноземців». Спробуйте зрозуміти основний зміст прочитаного.

Стаття 32. Видворення за межі України.

I. Іноземець та особа без громадянства, який вчинив злочин або адміністративне правопорушення, після відбуття призначеного йому покарання чи виконання адміністративного стягнення може бути видворений за межі України. Рішення про видворення його за межі України після відбуття ним покарання чи виконання адміністративного стягнення приймається за межі України після відбуття ним покарання чи виконання адміністративного стягнення приймається органом внутрішніх справ за місцем його перебування з наступним повідомленням протягом 24 годин прокурора про підстави прийняття такого рішення. За рішенням органу внутрішніх справ видворення іноземця та особи без громадянства за межі України може супроводжуватися заборонаю подальшого в'їзду в Україну строком до п'яти років. Строки заборони подальшого в'їзду в Україну обчислюються з дня винесення вказаного рішення. Порядок виконання рішення про заборону подальшого в'їзду в Україну визначається законодавством України.

II. Крім випадків, зазначених у частині першій цієї статті, іноземець та особа без громадянства може бути видворений за межі України за рішенням органів внутрішніх справ, органів охорони державного кордону (стосовно осіб, які затримані у межах контрольованих прикордонних районів при спробі або після незаконного перетинання державного кордону в Україну) або Служби безпеки України з наступним повідомленням протягом годин прокурора про підстави прийняття такого рішення, якщо дії іноземця та особи без громадянства грубо порушують законодавство про статус іноземців та осіб без громадянства, або суперечать інтересам забезпечення безпеки України чи охорони громадського порядку, або коли це необхідно для охорони здоров'я, захисту прав і законних інтересів громадян України.

III. Іноземець та особа без громадянства зобов'язані покинути територію України у строк, зазначений у рішенні про видворення. У разі прийняття рішення про видворення іноземця або особи без громадянства за межі України в її паспортному документі негайно анулюється віза і вилучається документи на право перебування в Україні.

IV. Іноземцю та особі без громадянства може надаватися строк до 30 днів для виїзду з України після прийняття зазначеного рішення.

V. За санкцією прокурора підлягають затриманню органами внутрішніх справ та органами охорони державного кордону і адміністративному видворенню у примусовому порядку іноземці та особи без громадянства, які ухиляються від від'їзду після прийняття рішення про

видворення, або якщо є обґрунтовані підстави вважати, що вони будуть ухилятися від виїзду.

VI. Іноземці та особи без громадянства, затримані за незаконне перебування на території України (в порушення заборони щодо в'їзду в Україну, за відсутності визначених законодавством та міжнародними договорами України підстав для перебування в Україні (транзитного проїзду через її територію), у тому числі перебування за чужими, підробленими, зіпсованими або такими, що не відповідають встановленому зразку, візою (дозволом), паспортним документом), розміщується в пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, з регламентованим внутрішнім розпорядком на період, необхідний для підготовки їх видворення за межі України у примусовому порядку, але не більше ніж шість місяців.

VII. Рішення органів внутрішніх справ, органів охорони державного кордону або Служби безпеки України може бути оскаржено до суду. Оскарження зупиняє виконання рішення про видворення, крім випадків, коли необхідність негайного видворення зумовлена інтересами забезпечення безпеки України чи охорони громадського порядку.

VIII. Видворення іноземців та осіб без громадянства, які затримані у межах контрольованих прикордонних районів при спробі або після незаконного перетинання державного кордону в Україну, здійснюється органами охорони державного кордону, а в інших випадках – органами внутрішніх справ. Контроль за правильним і своєчасним виконанням рішення про видворення здійснюється органом, який його прийняв.

IX. Іноземці та особи без громадянства, які підлягають видворенню, відшкодовують витрати, пов'язані з видворенням, у порядку, встановленому законом. Якщо зазначені іноземці та особи без громадянства не мають коштів для відшкодування витрат, пов'язаних з видворенням їх за межі України, видворення здійснюється за рахунок держави.

X. Фізичні або юридичні особи, які запрошували чи приймали цих іноземців та осіб без громадянства, влаштовували їх незаконний в'їзд, проживання, працевлаштування, сприяли в ухиленні від виїзду після закінчення терміну перебування, в порядку, встановленому законом, відшкодовують витрати, завдані державі видворенням зазначених іноземців та осіб без громадянства.

Завдання 10. Прочитайте уважно I абзац тексту. Дайте відповіді на питання.

1. За яких умов іноземець, який вчинив злочин або адміністративне правопорушення, може бути видворений за межі України?
2. Хто приймає таке рішення?

3. На який строк може заборонятися в'їзд в Україну для іноземців, які вчинили злочин або адміністративне правопорушення?

Завдання 11. Прочитайте уважно II абзац тексту. Дайте відповідь на питання: «Чи може бути видворений за межі України іноземець, який порушує законодавство про статус іноземців?»

Завдання 12. Прочитайте уважно III-V абзаци тексту. Дайте відповіді на питання.

1. У який строк іноземець зобов'язаний покинути територію України?
2. Які дії застосовують щодо іноземця у разі прийняття рішення про його визволення?
3. Який строк може надаватися для виїзду?
4. Які дії запроваджуються до іноземців, які ухиляються від виїзду?

Завдання 13. Прочитайте уважно VI абзац тексту. Дайте відповіді на питання.

1. Де перебувають іноземці, затримані за незаконне перебування на території України?
2. Як ви розумієте слова «регламентований внутрішній розпорядок»?
3. На який період іноземці, які незаконно перебували в Україні, розміщуються в пунктах тимчасового перебування іноземців?

Завдання 14. Прочитайте уважно VII абзац тексту. Дайте відповіді на питання.

1. Чи може бути оскаржено рішення про видворення іноземця?
2. Коли виникає необхідність негайного видворення?

Завдання 15. Прочитайте уважно VIII абзац тексту і скажіть, які органи здійснюють видворення іноземців і контролюють виконання рішення про видворення?

Завдання 16. Прочитайте уважно IX-X абзаци тексту. Дайте відповіді на питання.

1. Чи відшкодовують іноземці витрати, пов'язані з видворенням?
2. За рахунок чого здійснюється видворення іноземців, які не мають коштів?
3. Яку відповідальність несуть фізичні або юридичні особи, які запрошували чи приймали іноземців у разі їх видворення?